

การกลายเป็นคำไวยากรณ์ ของคำว่า “ยัง” ในสมัยสุโขทัย

ประภัสสร ภัทธนาวิก*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงให้เห็นลักษณะของคำในภาษาไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ โดยมุ่งศึกษากรณีคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในสมัยสุโขทัยซึ่งมีลักษณะการกลายเป็นคำบอกเนื้อความไปเป็นคำไวยากรณ์ คือ กลายจากคำกริยาไปเป็นคำบุพบท และคำช่วยหน้ากริยาเมื่อปรากฏในบริบทที่ต่างกันตั้งแต่สมัยสุโขทัย

บทนำ

ในภาษาไทยมีปรากฏการณ์ทางภาษาที่คำบางคำปรากฏเป็นคำบอกเนื้อความ (content word) และยังปรากฏเป็นคำไวยากรณ์ (function word) หรือกลายเป็นคำไวยากรณ์ในสมัยเดียวกัน หรือต่างสมัย ปรากฏการณ์นี้เกี่ยวข้องกับแนวความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ (grammaticalization) หรือในภาษาไทยเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการกลายเป็นคำไวยากรณ์ แนวความคิดเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์มีนักภาษาศาสตร์ชาวฝรั่งเศสชื่อ อังตวน เมย์เยต์ (Antoine Meillet) คิดคำนี้ขึ้นโดยให้คำจำกัดความว่า คือ การกำหนดลักษณะทางไวยากรณ์ให้กับคำอิสระ (Meillet, 1912:131 อ้างถึงใน ฮอปเปอร์ และ ทรากกอต (Hopper and Traugott, 2003: 19)) แนวความคิดและการศึกษาเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์นี้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางในภาษาทั่วโลกทั้งที่เป็นการศึกษาในแนวร่วมสมัย (synchronic study) และการศึกษาในแนวต่างสมัย (diachronic study)

การศึกษาเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์ในภาษาไทยมีผู้ศึกษาไว้ ดังเช่น งานที่ศึกษาจากข้อมูลในภาษาไทยปัจจุบันเกี่ยวกับกระบวนการที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทในภาษาไทยของ จรัสดาว อินทรทัศน (๒๕๓๙) งานที่ศึกษาเกี่ยวกับคำไวยากรณ์ที่กลายมาจากคำนามเรียกอวัยวะ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

และส่วนของพีชในภาษาไทยล้านนา ของนันทริยา ลำเจียกเทศ (๒๕๓๙) งานที่ศึกษาภาษาต่างสมัย
ดังเช่น งานศึกษาเกี่ยวกับคำช่วยหน้ากริยาที่กลายมาจากคำกริยาในภาษาไทยของไพทยา มีสัตย์
(๒๕๔๐) งานที่ศึกษาเกี่ยวกับการกลายจากปฤจฉาสรรพนามไปทำหน้าที่อนิยมสรรพนามเพิ่มขึ้น
อีกอย่างหนึ่งของ รุ่งอรุณ ทิฆมุตหเถียร (๒๕๔๕) งานที่ศึกษาคำว่า “ที่” ซึ่งเป็นการศึกษาการ
เปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ข้ามสมัยของปราณี กุลละวณิชย์(๒๕๔๕)งานศึกษาเหล่านี้ล้วนนำเสนอ
ความคิดเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่ปรากฏในภาษาไทย

บทความนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการกลายเป็น
คำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” ในสมัยสุโขทัยโดยศึกษาข้อมูลเฉพาะสมัยสุโขทัยจากจารึกสมัยสุโขทัย
(๒๕๒๗) เฉพาะจารึกอักษรไทยสุโขทัย และไตรภูมิพระร่วง (๒๕๔๓) โดยมีสมมติฐานว่า คำว่า
“ยัง” ซึ่งเป็นคำบอกเนื้อความ คือเป็นคำกริยาของปริบท มีการกลายเป็นคำไวยากรณ์ คือกลายเป็น
คำบุพบทและคำช่วยหน้ากริยา ของปริบทตั้งแต่ในสมัยสุโขทัย ผู้วิจัยเน้นศึกษาทางด้านวากยสัมพันธ์
และอรรถศาสตร์ และได้อาศัยการจำแนกหมวดคำตามแนวคิดของ วิจิตรน ภาณุพงศ์ (๒๕๒๙)
จรัสดาว อินทรทัศน์ (๒๕๓๙) มาปรับใช้ในการจำแนกหมวดคำในบทความนี้ และกำหนดเกณฑ์
การศึกษาด้านวากยสัมพันธ์ ได้แก่ เกณฑ์ความสัมพันธ์ของคำว่า “ยัง” กับนามวลี และกำหนดเกณฑ์
อื่นพิจารณาไปด้วย ได้แก่ เกณฑ์การแยกนามวลีออกจากบุพบทวลี เกณฑ์การปรากฏร่วมกับคำกริยา
เป็นคำช่วยหน้ากริยา ส่วนการศึกษาด้านอรรถศาสตร์ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาจากความหมาย
ของคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏร่วมกับคำอื่นในปริบทด้วยการวิเคราะห์อรรถลักษณะ

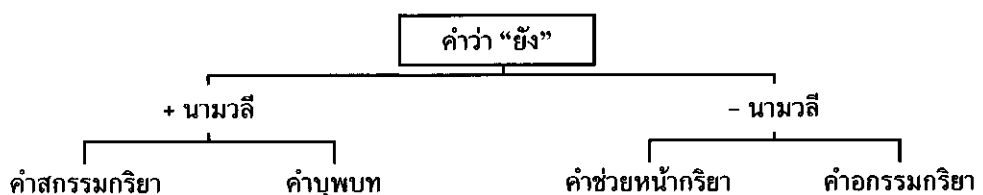
ผลการศึกษาวิจัย

ผลการศึกษาคำว่า “ยัง” ด้วยเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์

๑. การวิเคราะห์คำว่า “ยัง” ด้วยเกณฑ์ความสัมพันธ์ของคำว่า “ยัง” กับนามวลี

ผู้วิจัยจำแนกหมวดคำของคำว่า “ยัง” โดยพิจารณาการปรากฏในปริบทของคำว่า “ยัง”
ที่ปรากฏกับนามวลี อธิบายด้วยแผนภูมิที่ ๑ ดังนี้

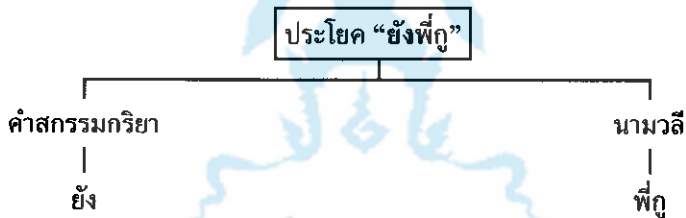
แผนภูมิที่ ๑ แสดงการจำแนกคำว่า “ยัง” ตามเกณฑ์ความสัมพันธ์กับนามวลี

แผนภูมินี้อธิบายได้ว่ากรณีที่คำว่า “ยัง” เป็นคำที่มีรูปเดียวกับการเป็นคำที่อยู่ในหมวดคำกริยา เมื่อจำแนกด้วยเกณฑ์ความสัมพันธ์ของคำว่า “ยัง” กับนามวลี ผลปรากฏว่ากรณีที่คำว่า “ยัง” ปรากฏหน้านามวลีนั้นทำให้คำว่า “ยัง” เป็นคำสรรกรมกริยา หรือ เป็นคำบุพบท ส่วนกรณีที่คำว่า “ยัง” ไม่ปรากฏหน้านามวลีนั้นทำให้คำว่า “ยัง” เป็นคำอกรรมกริยา หรือเป็นคำช่วยหน้ากริยามีตัวอย่างคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างที่ ๑ คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในสมัยสุโขทัยเป็นคำสรรกรมกริยาในบริบทว่า
“พ่อกูตาย ยังพี่กู” (จารึกหลักที่ ๑ จารึกพ่อขุนรามคำแหงด้านที่๑บรรทัดที่ ๑๖)

เมื่อใช้เกณฑ์ที่ ๑ ตัดสินคำว่า “ยัง” แสดงด้วยแผนภูมิดังนี้

แผนภูมินี้อธิบายได้ว่า ประโยค “ยังพี่กู” เป็นประโยคที่ต่อเนื่องจากประโยค “พ่อกูตาย” “ยัง”ในประโยคนี้นี้เป็นคำสรรกรมกริยาเพราะมีนามวลี “พี่กู” เป็นกรรมตามหลัง คำสรรกรมกริยานี้มีฐานะเป็นหน่วยองค์ประกอบของประโยค อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าหากเปลี่ยนลำดับคำโดยนำ “พี่กู” มานำหน้าคำว่า “ยัง” จะทำให้คำว่า “ยัง” กลายเป็นคำอกรรมกริยา แต่ปรากฏการณ์ตามข้อสังเกตนี้ยังคงแสดงว่าคำว่า “ยัง” ยังคงเป็นคำกริยาอยู่นั่นเอง คำว่า “ยัง” ที่เป็นคำสรรกรมกริยายังมีตัวอย่างอื่นอีก ดังเช่น

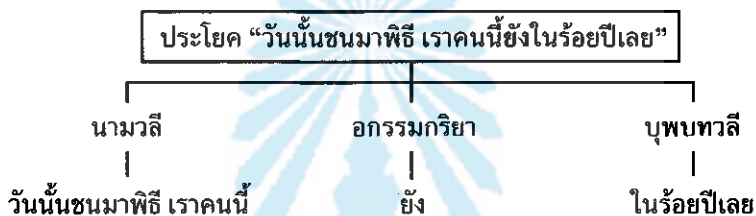
“เมื่อปีอันพระยามหาธรรมราชก้อพระธาตุนี ชนม์คนถอยจากร้อยปีนั้นได้ร้อยสามสิบเก้าปีแล้ว
ปีอันถอยนั้นว่าไซร้ในปีเถาะ แต่ปีนั้นมาแลฝูงเจ้าขุนพราหมณ์เศรษฐี ถอยจากเป็นมลาก เป็นดีเข้า
แต่นั้นแล ยังฝูงรู้หลวกโทรทหายยาหยูกก็ถอยแต่นั้นแล”

(จารึกนครชุมด้านที่๑ บรรทัดที่๑๙-๒๓)

นอกจากกรณีการทดสอบคำว่า “ยัง” ตามเกณฑ์ความสัมพันธ์กับนามวลีแล้วผลการวิจัยพบว่าคำว่า “ยัง” เป็นคำสรรกรมกริยา การใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์กับนามวลียังช่วยในการทดสอบว่า คำว่า “ยัง” เป็นคำอกรรมกริยา มีตัวอย่างในบริบทดังนี้

ตัวอย่างที่ ๒ คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในสมัยสุโขทัยเป็นคำอกรรมกริยาในปริบทว่า
“เมื่อพระเป็นเจ้าได้เป็นพระพุทธ วันนั้นชนมาพิธี่ เราคณนี้ยังในร้อยปีเลย”
(จารึกนครชุมด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๕-๑๖)

เมื่อใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ของคำว่า “ยัง” กับนามวลี ตัดสินคำว่า “ยัง” แสดงด้วยแผนภูมิดังนี้

แผนภูมินี้อธิบายได้ว่าประโยคนี้ไม่มีนามวลีตามหลังคำว่า “ยัง” ซึ่งเป็นคำอกรรมกริยา
ยังมีตัวอย่างอื่นที่แสดงว่า คำว่า “ยัง” เป็นคำอกรรมกริยา ดังเช่น
“แต่เมื่อเจ้าศรีศรัทธาราชจุฬามณียังน้อย แม่ให้กินนมได้สองปีปลาย”
(จารึกวัดศรีชุมด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๗๖-๗๗)
“ผู้มีคนถามศาสนาพระเป็นเจ้ายังเท่าใดจักสิ้นอัน”
(จารึกนครชุมด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๑-๓๒)

ตัวอย่างดังที่กล่าวมานี้แสดงผลการวิเคราะห์คำว่า “ยัง” ด้วยเกณฑ์ที่ ๑ เกณฑ์ความสัมพันธ์
ของคำว่า “ยัง” กับนามวลีทำให้ได้คำตอบว่าคำว่า “ยัง” เป็นคำกริยาได้ทั้งคำสกรรมกริยา และคำอกรรม
กริยา

๒. การวิเคราะห์คำว่า “ยัง” ด้วยเกณฑ์การแยกนามวลีออกจากบุพบทวลี

ตัวอย่างที่ ๓ คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในสมัยสุโขทัยเป็นคำบุพบท ในปริบทต่อไปนี้

“ครานั้นจึงพระมหาจักรพรรดิราชท่านนั้น จึงเสด็จไปยังโรงแลทอดพระเนตรดูช้าง งามนักหนา”

(ไตรภูมิพระร่วงหน้า๑๒๘)

เมื่อใช้เกณฑ์นี้ตัดลिनคำว่า “ยัง” แสดงด้วยแผนภูมิดังนี้

แผนภูมินี้อธิบายได้ว่าคำว่า “ยัง” ในปริบทนี้มีนามวลีตามหลังเช่นเดียวกับตัวอย่างที่ ๑ แต่คำว่า “ยัง” ในตัวอย่างที่ ๓ นี้เป็นคำบุพพท มีความหมายในปริบทว่า สู่ หรือ ถึง ที่มีนามวลี “โรง(ข้าง)” เป็นนามวลีซึ่งแสดงสถานที่ คือจุดหมายของคำบุพพท “ยัง” กรณีการจำแนกคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏเป็นคำบุพพทนี้ หากจะช่วยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงทดสอบความเป็นคำบุพพทด้วยการย้ายตำแหน่งของนามวลีในบุพพทวลีออกจากคำบุพพท โดยพิจารณาจากเงื่อนไขการปรากฏว่ากรณีที่เป็นบุพพทวลีจะมีองค์ประกอบเป็น คำบุพพท+นามวลี เสมอ กล่าวคือองค์ประกอบนี้จะเป็นหน่วยของค้ประกอบเดียวกัน แยกออกจากกันไม่ได้ หากทดสอบด้วยการย้ายตำแหน่งส่วนประกอบส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งต้องตามไปด้วยเสมอ มีตัวอย่างการวิเคราะห์ ดังนี้

ตัวอย่างที่ ๓ เมื่อแยกนามวลีในบุพพทวลีออกจากคำบุพพท และย้ายตำแหน่งนามวลีไปไว้ นำหน้านามวลีซึ่งเป็นประธานของประโยค เป็นดังนี้

* “โรงพระมหากัรพรตริราชท่านนั้นจึงเสด็จไปยัง”

ตัวอย่างในปริบทนี้เป็นประโยคที่ไม่สามารถใช้ได้ในภาษา เนื่องจากนามวลีที่ควรปรากฏหลังคำบุพพทถูกย้ายที่ไป แต่หากไม่แยกบุพพทวลีออกจากกัน เป็นดังเช่น

* “ยังโรงพระมหากัรพรตริราชท่านนั้นจึงเสด็จไป”

ตัวอย่างในปริบทนี้เป็นประโยคที่ไม่สามารถใช้ได้ในภาษาเช่นกัน ดังนั้นเกณฑ์นี้จึงช่วยชี้ให้เห็นว่านามวลีที่เป็นส่วนประกอบของบุพพทวลีจะแยกจากบุพพทวลีไม่ได้ ปริบทของตัวอย่างที่ยกมานี้ชี้ให้เห็นว่า คำว่า “ยัง” เป็นคำบุพพทมากกว่าลีน

ยังมีตัวอย่างอื่นที่แสดงว่า คำว่า “ยัง” เป็นคำบุพบท ดังเช่น
“มันจึงเอาเล็บกัดเอาหางนาคนั้นพาบินไปกลางหาวเอาหัวนาคหย่อนลงมาเบื้องต่ำจึงพาไปยังที่อยู่”
(ไตรภูมิพระร่วงหน้า๔๑)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าการจำแนกหมวดคำของคำว่า “ยัง” โดยใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ของนามวลี เป็นเกณฑ์หลักที่สามารถจำแนกได้ว่านามวลีที่ตามหลังคำว่า “ยัง” เป็นนามวลีที่เป็นหน่วยองค์ประกอบของประโยคที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค ซึ่งเป็นผลให้คำว่า “ยัง” เป็นคำสกรรมกริยา แต่หากนามวลีที่ตามหลังคำว่า “ยัง” ดังเช่นในตัวอย่างที่ ๓ นั้น คำว่า “ยัง” แตกต่างไป กล่าวคือ กลายเป็นเพียงส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของประโยคและเป็นคำที่จัดอยู่ในหมวดคำบุพบท และเมื่อเป็นคำบุพบท การใช้เกณฑ์การแยกนามวลีในบุพบทวลีออกจากคำบุพบทมาช่วยอธิบายทำให้เกิดความชัดเจนขึ้น

คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในสมัยสุโขทัยยังปรากฏเป็นคำในหมวดอื่นอีก ดังนี้

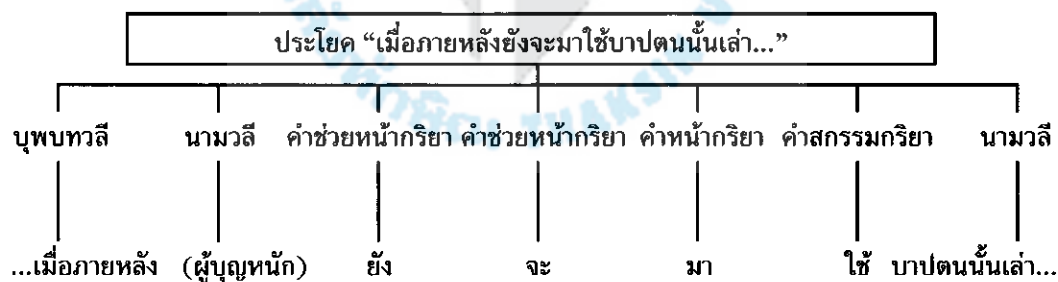
๓. การวิเคราะห์คำว่า “ยัง” ด้วยเกณฑ์การปรากฏร่วมกับคำกริยาแล้วเป็นคำช่วยหน้ากริยา

ตัวอย่างที่ ๔ คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในสมัยสุโขทัยเป็นคำช่วยหน้ากริยาในปริบทต่อไปนี้

“แม้ว่าผู้บุญหนักแลไปสวรรค์ก็ดี เมื่อภายหลังยังจะมาใช้บาปตนนั้นเล่าบมืออย่าเลยฯ”

(ไตรภูมิพระร่วงหน้า๑๙)

เมื่อใช้เกณฑ์นี้ตัดสินคำว่า “ยัง” แสดงด้วยแผนภูมิดังนี้

แผนภูมินี้อธิบายได้ว่าคำว่า “ยัง” ในปริบทนี้เป็นคำช่วยหน้ากริยาเช่นเดียวกับคำว่า “จะ” คำกริยาของประโยคนี้นี้คือคำว่า “ใช้” ประโยคนี้มีคำหน้ากริยา “มา” ปรากฏด้วย

ยังมีตัวอย่างอื่นที่แสดงว่า คำว่า “ยัง” เป็นคำช่วยหน้ากริยา ดังเช่น
“แลท้าวพระญาทั้งหลายผู้นั้นเขายังยินดีด้วยพระญามหาจักรพรรดิราชนั้นบ้างหรือ าว่าเขามิได้ยินดี”
(ไตรภูมิพระร่วง หน้า ๑๑๘)

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า มีข้อมูลที่ปรากฏคำว่า “ยัง” ก่อให้เกิดความสงสัยว่าเป็นคำในหมวดใด
แน่ ดังเช่น

ตัวอย่างที่ ๕

“จะกล่าวถึงพระพุทธศรีสากยมุนีโคดมเจ้าเรา เมื่อเสด็จยังธรมานอยู่ในโลกย์นี้แลยังมีไปเสด็จเข้าสู่พระ
นิพพานใส่ฯ”
(ไตรภูมิพระร่วงหน้า ๖๕)

ตัวอย่างนี้ผู้วิจัยขอกกล่าวถึงคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ “มิ” ซึ่งจัดว่าเป็นคำที่อยู่ใน
หมวดคำช่วยหน้ากริยา กล่าวคือ คำว่า “ยัง” ในบริบทนี้เป็นคำช่วยหน้ากริยาเช่นเดียวกับคำปฏิเสธ
โดยที่คำว่า “ยัง” เป็นคำช่วยหน้ากริยาที่ปรากฏนำหน้าคำปฏิเสธเสมอ แต่อย่างไรก็ตามอาจมีข้อสงสัย
ได้ว่าคำว่า “ยัง” ในบริบทนี้เป็นคำกริยาหรือไม่เพราะหากปรากฏเว้นวรรคตอนเปลี่ยนไปเป็น “เมื่อเสด็จ
ยังธรมานอยู่ในโลกย์นี้แลยังมีไปเสด็จเข้าสู่พระนิพพานใส่ฯ” คำว่า “ยัง” อาจเป็นคำกริยาได้

เหตุที่มีข้อสงสัยเกิดขึ้นเนื่องจากการเขียนเรียงลำดับคำในประโยคและวรรคตอนในภาษาสมัย
เก่ามักมีปัญหาที่ก่อให้เกิดข้อถกเถียงกัน และหากคำว่า “ยัง” ปรากฏในบริบทที่มีการเว้นวรรคตอนแบบ
“ยัง มิไป” ทำให้สงสัยได้ว่า คำว่า “ยัง” นี้ อาจเป็นคำกริยา ประเด็นนี้ผู้วิจัยได้อาศัยความหมายจากบริบท
ที่นำมาก่อนและที่ต่อเนื่องกันมาช่วยตัดสินและตัดสินว่า “ยังมีไป” ต้องปรากฏเรียงคำติดต่อกัน เพราะ
ส่วนที่นำมาก่อนมีความหมายที่ช่วยยืนยันว่าเหตุการณ์นี้เรียงลำดับต่อเนื่องกันจึงทำให้เว้นวรรคระหว่าง
“ยัง” และ “มิไป” ไม่ได้ ต้องเป็น “ยังมีไป” ดังนั้นคำว่า “ยัง” ในบริบทที่น่าสงสัยนี้จึงเป็นคำช่วยหน้ากริยา

ยังมีตัวอย่างอื่นที่แสดงว่าคำว่า “ยัง” เป็นคำช่วยหน้ากริยา เช่น

“เมื่อแลงจักรแก้วนั้นเหาะขึ้นมาแลยังมีทันที่จะพันท้องพระมหาสมุทรตั้งนั้น”

(ไตรภูมิพระร่วงหน้า ๙๘)

นอกจากตัวอย่างที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยยังพบว่าในข้อมูลในภาษาสมัยสุโขทัยปรากฏคำว่า “ยัง”
ที่มีการเรียงลำดับอยู่หน้าคำกริยาอื่น ๆ ในประโยคเดียวกัน ลักษณะการปรากฏดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดข้อ
สงสัยคำว่า “ยัง” ในข้อมูลลักษณะนี้เป็นคำบอกเนื้อความหรือคำไวยากรณ์ ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๖ คำว่า “ยัง” ปรากฏในบริบทว่า

“จะกล่าวถึงพระพุทธศรีสากยมุนีโคดมเจ้าเรา เมื่อเสด็จยังธรมานอยู่ในโลกย์นี้”

(ไตรภูมิพระร่วงหน้า ๖๕)

“อันดับนั้นมาบมิหิงตระกูลเกิดตรวัน ๕ ดวง น้ำสมุทรแห่งสิ้นยังอยู่แต่ข้อมือเดียว จึงเห็นเงิน
แลทองแก้วสัตตพิธรัตนะแล”

(ไตรภูมิพระร่วงหน้า ๒๔๕)

“แต่เมื่อนั้นแลมาถึงบัดนี้ว่าไซ้ ชนม์คนเรากลางจรร้อยปีแลบัดนี้ถอยปีหนึ่งไปแลยังแต่เก้าสิบเก้าปีตาย
ฝิมีคนถามว่านี่แต่ครลาร้อยปีนั้นแล ยังคงแต่เก้าสิบเก้าปีนั้นได้ก็ปีแลสิ้น”

(จารึกนครชุมตื้นที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๔-๑๕)

เมื่อพิจารณาปริบทที่ปรากฏคำว่า “ยัง” เหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยตัดสินว่าคำว่า “ยัง” เหล่านี้
เป็นคำกริยาที่ปรากฏในประโยคที่มีโครงสร้างกริยาเรียงคือ “ยังธรมาน” “ยังอยู่” “ยังคง”
ปรากฏการณ์กริยาเรียงนี้ ยาใจ ชูวิชา (๒๕๓๖) กล่าวไว้สรุปได้ว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีเอกภาพ
จะมีความตรึงแน่นปรากฏระหว่างกริยา การแสดงความตรึงแน่นระหว่างกริยาในหน่วยสร้างกริยา
เรียงพื้นฐานคือ การมีประธานร่วมกัน การอ้างถึงเวลาเดียวกัน การมีกรรมลักษณะเดียวกัน
และการไม่อนุญาตให้คำปฏิเสธปรากฏระหว่างคำกริยาทั้งสอง

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ของยาใจ ชูวิชา เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ตัดสินคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏ
ในปริบทตัวอย่างที่ ๖ ว่าเป็นคำกริยา ด้วยเหตุผลที่ว่า คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่นนี้
อยู่ในประโยคที่มีโครงสร้างกริยาเรียงโดยพิจารณาจากคุณสมบัติที่ปรากฏในปริบทดังนี้คือ แต่ละ
ปริบทมีประธานร่วมกัน อธิบายได้ว่า กริยาเรียงว่า “เสด็จยังธรมาน” มีประธานเดียวกัน คือ “พระพุทธ
ศรีสากยมุนีโคดมเจ้าเรา” กริยาเรียงว่า “ยังอยู่” มีประธานเดียวกัน คือ “น้ำสมุทร” “ยังคง”
มีประธานเดียวกันคือ อายุของคน นอกจากนี้แต่ละปริบทอ้างถึงเวลาเดียวกัน แต่ละปริบท กริยา
ที่เรียงกันมีการณ์ลักษณะเดียวกัน คือ มีเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาทั้งหมดดำเนินอยู่เหมือนกัน
และแต่ละปริบท กริยาที่เรียงกันนั้นไม่อนุญาตให้คำปฏิเสธปรากฏระหว่างคำกริยา

กรณีการทดสอบว่ากริยาที่เรียงกันนี้จะไม่อนุญาตให้คำปฏิเสธปรากฏระหว่างคำกริยา
กรณีนี้ก่อนที่ผู้วิจัยจะทดสอบว่ากับคำว่า “ยัง” ในปริบทตัวอย่างที่ ๖ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูล
ในสมัยสุโขทัยแล้วพบว่ามีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าคำกริยาสามารถปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธได้ ถูก
ไวยากรณ์ และสื่อความหมายได้ ตัวอย่างเช่น

“สิ่งสัตย์อันใดที่หนีมิทันนั้นไฟก็ไหม้ลามตาย” (ไตรภูมิพระร่วง หน้า ๕๙)

ตัวอย่างนี้เป็นกรณีที่คำปฏิเสธ “มิ” ปรากฏระหว่างคำกริยา หนี และ ตัน

“คนอันที่มีรูว่าบุญแลบาปยอมเจรจาที่อันหาความเมตตากรุณามิได้” (ไตรภูมิพระร่วง หน้า ๘๐)

ตัวอย่างนี้เป็นกรณีที่คำปฏิเสธ “มิ” ปรากฏนำหน้าคำกริยา “รู้”

“ลูกเต้าเขานั้นหากใหญ่กลางบ้าน ลูกก็มีรู้จักแม่ าก็มีรู้จักลูก” (ไตรภูมิพระร่วง หน้า ๙๐)

ตัวอย่างนี้เป็นกรณีที่คำปฏิเสธ “มิ” ปรากฏนำหน้าคำกริยา “รู้จัก”

ผู้วิจัยยังพบว่าคำปฏิเสธที่ปรากฏในสมัยสุโขทัยมีได้มีเพียงคำว่า “มิ” ในกระบวนว่า “มิ + กริยา หรือ กริยา + ,มิ + กริยา ” เท่านั้น ผู้วิจัยยังพบว่ามีการสว่นที่ปรากฏคำปฏิเสธแบบต่างๆ ในสมัยสุโขทัยอื่นอีกดังเช่น บ,บ่ + มิ + กริยา, บ,บ่ + กริยา, ...หามมิได้, ...หามมิได้, ...หา + กริยา + มิ + ได้, ...มิ + ได้ ในที่นี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างปริบทที่ปรากฏคำปฏิเสธเหล่านี้บางกระบวน ดังเช่น

“อนึ่งคือมิจมาทิงษาทิจฐิตือม้นบมิชอบบมิพอ” (ไตรภูมิพระร่วง หน้า ๑๓)

ตัวอย่างนี้เป็นกรณีที่คำปฏิเสธ “บมิ” ปรากฏนำหน้าคำกริยา “ชอบ” และ “พอ”

“อิหริกันั้นให้บมิความละอายแก่บป” (ไตรภูมิพระร่วง หน้า ๑๔)

ตัวอย่างนี้เป็นกรณีที่คำปฏิเสธ “บ” ปรากฏนำหน้าคำกริยา “มิ”

“แลฝูงผู้ขายทนเจ็บบมิได้จึงป็นขึ้นไปบตันจัวนั้น” (ไตรภูมิพระร่วง หน้า ๒๙-๓๐)

ตัวอย่างนี้เป็นกรณีที่คำปฏิเสธ “บมิได้” ปรากฏหลังคำกริยา “ทนเจ็บ” เป็นต้น

ตัวอย่างเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าในสมัยสุโขทัยนั้นคำกริยาสามารถปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธได้ ผู้วิจัยจึงตรวจสอบคำว่า “ยัง” ด้วยการนำกระบวนแบบต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น ยัง + มิ + กริยา, ยัง + บ, บ่ + มิ + กริยา, ยัง + บ, บ่ + กริยา ทดสอบกับปริบทตัวอย่างทั้งสามคือ “ยังธรมาน ยังอยู่ ยังคง” เมื่อทดสอบแล้วปรากฏรูปประโยคดังนี้

*“จะกล่าวถึงพระพุทศศรีสากยมุนีโคดมเจ้าเรา เมื่อเสด็จยังมิธรมานอยู่ในโลกย์นี้”

*“อันดับนั้นมาบมิหิง ระเบ็ดบังเกิดตวัน ๕ ดวง น้ำสมุทรแห่งลันยังมิอยู่แต่ช้อมมือเดียว จึงเห็นเงินแลทองแก้วสัตตพิธรัตนะแล”

*“ผิมิคนถามว่านี้แต่คลาร้อยปีนั้นแล ยังมิคงแต่เก้าสิบเก้านั้นได้ก็ปีแลลัน”

*“จะกล่าวถึงพระพุทศศรีสากยมุนีโคดมเจ้าเรา เมื่อเสด็จยังบธรมานอยู่ในโลกย์นี้”

*“อันดับนั้นมาบมิหิง ระเบ็ดบังเกิดตวัน ๕ ดวง น้ำสมุทรแห่งลันยังบมิอยู่แต่ช้อมมือเดียว จึงเห็นเงินแลทองแก้วสัตตพิธรัตนะแล”

*“ผิมิคนถามว่านี้แต่คลาร้อยปีนั้นแล ยังบมิคงแต่เก้าสิบเก้านั้นได้ก็ปีแลลัน”

*“จะกล่าวถึงพระพุทศศรีสากยมุนีโคดมเจ้าเรา เมื่อเสด็จยังบธรมานอยู่ในโลกย์นี้”

*“อันดับนั้นมาบมิหิง ระเบ็ดบังเกิดตวัน ๕ ดวง น้ำสมุทรแห่งลันยังบอยู่แต่ช้อมมือเดียว จึงเห็นเงินแลทองแก้วสัตตพิธรัตนะแล”

*“ผิมิคนถามว่านี้แต่คลาร้อยปีนั้นแล ยังบคงแต่เก้าสิบเก้านั้นได้ก็ปีแลลัน”

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเมื่อทดสอบแล้วประโยคเหล่านี้ไม่สื่อความ การทดสอบนี้ทำให้ได้คำตอบว่าคำว่า “ยัง” ในปริบทที่น่าสงสัยคือ “ยังธรมาน ยังคง ยังอยู่” เป็นคำกริยาซึ่งเป็นคำบอกเนื้อความที่ปรากฏในประโยคที่มีโครงสร้างกริยาเรียงเพราะมีคุณสมบัติที่ไม่อนุญาติให้คำปฏิเสธปรากฏระหว่างคำกริยาในปริบทเหล่านี้

ในภาษาปัจจุบัน วิจิตรน ภาณุพงศ์ (๒๕๒๗) จัดว่าคำว่า “คง” และ คำว่า “ยัง” เป็นคำช่วยหน้ากริยาแล้ว ส่วนคำว่า “อยู่” ได้จัดให้เป็นคำช่วยหลังกริยาไปแล้ว ปรากฏการณ์ของการเป็นคำบอกเนื้อความกลายเป็นคำไวยากรณ์ประเภทคำช่วยหน้ากริยานี้ไม่มีแต่เพียงคำว่า “ยัง” เท่านั้น คำว่า “คง” นี้ ไททยา มีสตีร์ (๒๕๔๐:๑๖๒) ได้เคยทดสอบและกล่าวไว้สรุปได้ว่าคำกริยากรรม* “คง” พบเฉพาะสมัยสุโขทัย ส่วนคำกริยากรรม “คง” พบตั้งแต่สมัยสุโขทัย และคำว่า “คง” ที่เป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงกรณลักษณะบอกการดำเนินอยู่ พบตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน คำว่า “คง” ที่ผู้วิจัยพบในข้อมูลสมัยสุโขทัยดังตัวอย่างที่ ๖ จัดว่าเป็นคำกริยา ปรากฏการณ์นี้ สอดคล้องกับที่ไททยา มีสตีร์ ได้ศึกษาไว้

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังพบว่ามียกกรณีที่คำว่า “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่นด้วยแต่แตกต่างกันไปจากที่กล่าวมา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ ๗

“เมื่อนั้นยังมีเศรษฐีผู้หนึ่งชื่อโชติคเศรษฐี”

(ไตรภูมิพระร่วง หน้า ๑๖๙)

ในปริบทนี้ผู้วิจัยตัดสินใจให้คำว่า “ยัง” เป็นคำช่วยหน้ากริยาเนื่องจากขาดคุณสมบัติเรื่อง การมีประธานร่วมกันในประโยคที่มีโครงสร้างกริยาเรียงเพราะประโยคนี้เป็นประโยคกริยาซึ่งไม่ปรากฏประธาน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ยังพบว่า มีข้อมูลคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏนำหน้าคำกริยา “มี” และปรากฏในประโยคที่มีประธานในสมัยสุโขทัยด้วย เช่น

ตัวอย่างที่ ๘

“นรกว่า ๔ นั้นฝูง ยังมินรกลีน้อยอยู่”

(ไตรภูมิพระร่วง หน้า ๑๖)

ตัวอย่างนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคำว่า “ยัง” เป็นคำกริยาเพราะมีความตรงแน่นระหว่างกริยาปรากฏอยู่

ข้อมูลที่คำว่า “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแล้วทำให้ตัดสินใจได้ยากว่า คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏนั้นเป็นคำกริยาหรือคำช่วยหน้ากริยายังมีตัวอย่างอื่นอีก ดังเช่น

ตัวอย่างที่ ๙

“ตราบไคพระยาจักรพรรดิราชยังอยู่ใส อันว่ากงจักรแก้วนั้นก็ยังอยู่ด้วยตราบนันบมิได้เคลื่อนคลาเลย”

(ไตรภูมิพระร่วง หน้า ๑๔๒)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าปริบทดังกล่าวนี้ ในส่วนของประโยค “ตราบไคพระยาจักรพรรดิราชยังอยู่ใส” คำว่า “ยัง” เป็นคำกริยาซึ่งเป็นคำบอกเนื้อความในโครงสร้างกริยาเรียง “ยังอยู่” แต่ในส่วนของประโยค “กงจักรแก้วนั้นก็ยังอยู่ด้วยตราบนันบมิได้เคลื่อนคลาเลย” คำว่า “ยัง” เป็นคำช่วยหน้ากริยาซึ่งเป็นคำไวยากรณ์นำหน้ากริยา “อยู่” ทั้งๆ ที่ปริบทดังกล่าวนี้ คำว่า “ยัง” ปรากฏ

* คำกริยากรรม และคำกริยากรรมที่ไททยาใช้มีความหมายเดียวกับ คำอกรรมกริยา และคำกรรมกริยาที่ผู้วิจัยใช้

ในปริบทที่นำหน้าคำว่า “อยู่” เช่นเดียวกัน กรณีนี้ผู้วิจัยจำเป็นต้องอาศัยเกณฑ์ความหมายในปริบท มาช่วยตัดสินร่วมด้วย กล่าวคือ ในส่วนของประโยค “ตราบโดพระยาจักรพรรดิราชยังอยู่ไล่” คำว่า “ยัง” นี้เป็นคำกริยาที่มีความหมายในปริบทว่า “มีชีวิตอยู่” ปรากฏเรียงกับคำกริยา “อยู่” ส่วนในส่วนของ ประโยค “กงจักรแก้วนั้นก็ยังอยู่ด้วยตราบนั้นบมิได้เคลื่อนคลาเลย” คำว่า “ยัง” มิใช่คำกริยา มิได้ มีความหมายในปริบทว่า “มีชีวิต” เพราะกงจักรแก้วมิใช่สิ่งมีชีวิต ความหมายในปริบทของคำว่า “ยัง” นี้ได้กลายเป็นแล้ว ผู้วิจัยจึงตัดสินว่าคำว่า “ยัง” ในปริบทนี้เป็นคำช่วยหน้ากริยาแล้ว ปรากฏการณ์ ที่เกิดขึ้นนี้แสดงให้เห็นว่า คำว่า “ยัง” ในปริบทสมัยสุโขทัยกำลังอยู่ในช่วงที่กำลังพัฒนาจากคำบอก เนื้อความคือ คำกริยา กลายเป็นคำไวยากรณ์ คือ คำช่วยหน้ากริยา ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับ แนวคิดเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (grammaticalization) คือกระบวนการที่คำบอกเนื้อความ ได้หน้าที่ทางไวยากรณ์เพิ่มขึ้นเมื่อปรากฏในปริบทที่แตกต่างออกไปจากเดิม ต่อมาคำบอกเนื้อความ ดังกล่าวได้พัฒนาจนกลายเป็นคำไวยากรณ์ (รุ่งอรุณ ทิมชุนทเกียรติ, ๒๕๔๕: ๑๒)

กรณีศึกษาที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าคำว่า “ยัง” เมื่อเป็นคำบอกเนื้อความคือปรากฏเป็นคำสรรกรม กริยา คำอกรรมกริยา และมีการกลายเป็นคำไวยากรณ์เกิดขึ้นเมื่อไปปรากฏในปริบทอื่นที่พบในข้อมูลคือ เป็นคำที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์เกิดขึ้น คือ เป็นคำบุพบท คำช่วยหน้ากริยา จึงสรุปได้ว่าคำว่า “ยัง” ที่เป็นคำบอกเนื้อความพัฒนาไปเป็นคำไวยากรณ์ตั้งแต่สมัยสุโขทัย

ผลการศึกษาคำว่า “ยัง” ด้วยเกณฑ์ทางอรรถศาสตร์

เมื่อศึกษาวิเคราะห์คำว่า “ยัง” ด้วยเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์แล้วพบว่าคำว่า “ยัง” ทำหน้าที่ เป็นคำสรรกรมกริยา คำอกรรมกริยา คำช่วยหน้ากริยา และคำบุพบท เมื่อพิจารณาความหมายพบว่ามีความหมายที่แตกต่างกันด้วย ดังนี้

๑. ความหมายของคำสรรกรมกริยา “ยัง”

คำว่า “ยัง” เมื่อเป็นคำสรรกรมกริยาที่มีความหมายในปริบทว่า มีชีวิตอยู่ มีอยู่ ปรากฏร่วมกับ กรรมที่เป็นสิ่งมีชีวิต และเป็นรูปธรรม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๑๐

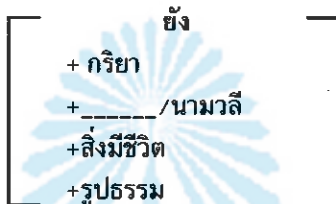
“พอกูตาย ยังที่กู”

(จารึกหลักที่ ๑ จารึกพ่อขุนรามคำแหงดั้นที่๑บรรทัดที่๑๖)

“เมื่อปีอันพระยามหาธรรมราชก้อพระธาตุนี ชนม์คนถอยจากร้อยปีนั้นได้ร้อยสามสิบเก้าปีแล้ว ปีอันถอยนั้นว่าไซร้ในปีเถาะ แต่ปีนั้นมาแลฝูงเจ้าขุนพราหมณ์เศรษฐี ถอยจากเป็นมลาก เป็นดีเข้า แด่นั้นแล ยังฝูงรู้หลวกโทรทายยาหยูกก็ถอยแต่นั้นแล” (จารึกนครชุมดั้นที่๑บรรทัดที่๑๙-๒๓)

คำว่า “ยัง” เกิดร่วมกับกรรมที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่เป็นรูปธรรม คือ พัก มีความหมายในปริบทว่ามีชีวิตอยู่ ส่วนที่เกิดร่วมกับ ผู้รู้ทลวง มีความหมายว่า มีอยู่ แสดงด้วยอรรถลักษณะได้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๑ แสดงอรรถลักษณะที่ ๑ คำว่า “ยัง” เป็นคำสรรกรมกริยา

๒. ความหมายของคำอกรรมกริยา “ยัง”

คำว่า “ยัง” เมื่อเป็นคำอกรรมกริยาที่มีความหมายในปริบทว่ามีชีวิตอยู่ มีอยู่ปรากฏร่วมกับกรรมที่เป็นสิ่งมีชีวิต และเป็นรูปธรรม และปรากฏร่วมกับประธานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตและมีใช้รูปธรรม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๑๑

“แต่เมื่อเจ้าศรีศรัทธาราชจุฬามณีขังน้อย แม่ให้กินนมได้สองปีปลาย...”

(จารึกวัดศรีชุมด้านที่๑บรรทัดที่ ๗๖-๗๗)

“เมื่อพระเป็นเจ้าได้เป็นพระพุทธรูป วันนั้นชนมาพิธิ เราคคนนี้ขังในร้อยปีเลย”

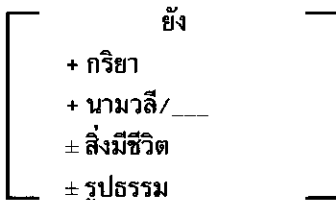
(จารึกนครชุมด้านที่๑ บรรทัดที่๑๔-๑๖)

“ผิมมีคนถามศาสนาพระเป็นเจ้ายังเท่าใดจักสิ้นอัน”

(จารึกนครชุมด้านที่๑ บรรทัดที่๓๐-๓๓)

คำว่า “ยัง” เกิดร่วมกับประธานที่เป็นสิ่งมีชีวิต คือ เจ้าศรีศรัทธาราชจุฬามณี เป็นรูปธรรม มีความหมายในปริบทว่ามีชีวิตอยู่ และยังเกิดร่วมกับประธานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตและมีใช้รูปธรรม คือ ชนมาพิธิเราคคนนี้ซึ่งหมายถึงอายุของคนเรา ศาสนาพระเป็นเจ้า มีความหมายในปริบทว่ามี แสดงด้วยอรรถลักษณะได้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒ แสดงอรรถลักษณะที่ ๒ คำว่า “ยัง” เป็นคำอกรรมกริยา

กรณีที่คำว่า “ยัง” ปรากฏเป็นคำอกรรมกริยาดังที่ปรากฏในปริบทที่ยกตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า คำว่า “ยัง” สามารถปรากฏร่วมกับนามวลีที่เป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต และทั้งที่เป็นรูปธรรมและมีใช้รูปธรรม หรือนามธรรม ลักษณะเช่นนี้มีความสำคัญต่อการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” อันเป็นผลมาจากการขยายความหมายที่คำว่า “ยัง” มีการปรากฏร่วมกับสิ่งมีชีวิตที่เป็นรูปธรรม คือ เป็นคำสกรรมกริยา และขยายความหมายออกไปโดยปรากฏร่วมกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต และมีใช้รูปธรรมก็ได้

๓. ความหมายของคำบุพบท “ยัง”

คำว่า “ยัง” เมื่อเป็นคำบุพบทมีความหมายในปริบทว่า สู่ ถึง ปรากฏร่วมกับกรรมที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต และเป็นรูปธรรมซึ่งเป็นจุดหมายของคำบุพบท “ยัง” ดังตัวอย่าง

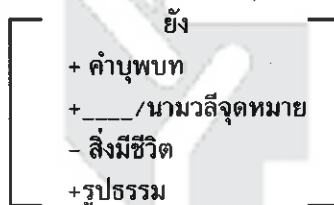
ตัวอย่างที่ ๑๒

“คราที่นั้นจึงพระมหาจักรพรรดิราชท่านนั้น จึงเสด็จไปยังโรงแลทอดพระเนตรดูช้าง งามนักหนา”

(ไตรภูมิพระร่วงหน้า๑๒๘)

แสดงด้วยอรรถลักษณะได้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๓ แสดงอรรถลักษณะที่ ๓ คำว่า “ยัง” เป็นคำบุพบท

กรณีที่คำว่า “ยัง” ปรากฏเป็นคำบุพบทดังที่ปรากฏในปริบทที่ยกตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า คำว่า “ยัง” ปรากฏร่วมกับนามวลีที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรม และเป็นจุดหมาย คือ โรง(ช้าง) ลักษณะเช่นนี้มีความสำคัญต่อการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” อันเป็นผลมาจากการขยายความหมายจากคำว่า “ยัง” ที่มีการปรากฏร่วมกับสิ่งมีชีวิตที่เป็นรูปธรรมคือเป็นคำสกรรมกริยา ขยายความหมายออกไปโดยปรากฏร่วมกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต และมีใช้รูปธรรมก็ได้ คือ เป็นคำอกรรมกริยา และขยายความหมายออกไปอีกโดยปรากฏร่วมกับรูปธรรมที่เป็นจุดหมายได้

๔. ความหมายของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง”

คำว่า “ยัง” เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยามีความหมายในปริบทว่า คงอยู่ มีอยู่ และเน้นความหมายของคำกริยาที่ปรากฏหลังคำว่า “ยัง” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๑๓

- “แลท้าวพระญาทั้งหลายผู้นั้นเขายังยินดีด้วยพระญามาจักรพรรดิราชนั้นบ้างหรือ ว่าเป็นเขาไม่ได้ยินดี”
(ไตรภูมิพระร่วงหน้า๑๑๘)
- “เมื่อแลกงจักรแก้วนั้นเหาะขึ้นมาแลยังมีพันทองพระมหาสมุทรดั่งนั้น”
(ไตรภูมิพระร่วงหน้า๙๘)
- “ยังมีลมสิ่งหนึ่งแต่งพัดดอกไม้นั้นให้เรียงกันดั่งแสรงร้อยเรียบแล”
(ไตรภูมิพระร่วงหน้า๒๒๔)

แสดงด้วยอรรถลักษณะได้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๔ แสดงอรรถลักษณะที่ ๔ คำว่า “ยัง” เป็นคำช่วยหน้ากริยา

ยัง
+ คำช่วยหน้ากริยา
+ _____ (คำช่วยหน้ากริยาอื่น) ^๑ /กริยา
+(นามวลี) _____
+ _____/(นามวลี)
± สิ่งมีชีวิต
± รูปธรรม
+ เน้นความหมายของกริยา

คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในปริบทนี้มีความหมายว่า คงอยู่ มีอยู่ กรณีที่คำว่า “ยัง” ปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยาตามที่ปรากฏในปริบทที่ยกตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าคำว่า “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำกริยาเสมอ หากปรากฏนามวลี^๒ ด้วย นามวลีนั้นปรากฏได้ทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรม และมีใช้รูปธรรม และเป็นคำช่วยหน้ากริยาที่ช่วยเน้นความหมายของกริยา ลักษณะเช่นนี้มีความสำคัญต่อการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” อันเป็นผลมาจากการขยายความหมายที่คำว่า “ยัง” เป็นคำสรรกรมกริยา เป็นคำอกรรมกริยา เป็นคำบุพบท และยังมีคุณสมบัติที่เน้นความหมายให้กับกริยาของประโยคนั้นได้ คือ เป็นคำช่วยหน้ากริยา

อาจสรุปได้ว่าคำว่า “ยัง” ในสมัยสุโขทัยมีการกลายเป็นคำไวยากรณ์ อาจอธิบายกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ได้ดังนี้

^๑ () หมายถึง อาจปรากฏ หรือไม่ปรากฏก็ได้

^๒ กรณีที่คำว่า “ยัง” ปรากฏนำหน้าคำกริยาอื่น เช่นคำว่า “มี” คำว่า “ยัง” จะเป็นคำช่วยหน้ากริยาเมื่อประโยคนั้นไม่ปรากฏนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค กรณีนี้ผู้วิจัยได้อธิบายไว้ในการวิเคราะห์คำว่า “ยัง” ด้วยเกณฑ์การปรากฏร่วมกับคำกริยาแล้วเป็นคำช่วยหน้ากริยา

กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” ในสมัยสุโขทัย

ผู้วิจัยพบว่าการทดสอบการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” ในสมัยสุโขทัยเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ สรุปลได้ว่าคำว่า “ยัง” มีการกลายจากคำบอกเนื้อความและขยายความหมายเพิ่มขึ้นไปเป็นคำไวยากรณ์ตั้งแต่สมัยสุโขทัย คำว่า “ยัง” นี้ แม้ว่าจะมีการกลายไปเป็นคำไวยากรณ์แต่ยังมีความหมายใกล้เคียงแหล่งเดิมคือคำกริยาอยู่ในคำนั้น คำไวยากรณ์บางคำ เช่น คำช่วยหน้ากริยายังคงมีความสัมพันธ์กับคำกริยาอย่างใกล้ชิดเพราะต้องปรากฏร่วมกับคำกริยาเสมอ ความหมายที่ปรากฏจึงมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายของคำกริยา ส่วนคำบุพบทนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยาน้อยกว่าคำช่วยหน้ากริยาแต่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนามวลีที่ปรากฏร่วมด้วย คำความหมายของคำบุพบทจึงห่างจากคำกริยามากขึ้น

ตามทฤษฎีการกลายเป็นคำไวยากรณ์ จรัสดาว อินทรทัศน์ (๒๕๓๙: ๑๐๗) กล่าวถึงแนวความคิดของนักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้สรุปได้ว่า เมย์เยต์ (Meillet) ไฮเน และเรย์ (Heine and Reh) เลห์มันน์ (Lehmann) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า คำที่กลายเป็นคำไวยากรณ์ได้สูญเสียลักษณะความหมายในตัวของคำหลักไปบางส่วน ทำให้เมื่อกลายเป็นคำไวยากรณ์แล้วจะต้องอิงลักษณะวากยสัมพันธ์ในการแสดงความหมาย ส่วน ทรอทก๊อต และโคนิก (Traugott and Konig) และ สวีทเซอร์ (Sweetser) ให้ความคิดว่า คำหลักที่กลายเป็นคำไวยากรณ์มิได้สูญเสียความหมายไปจนกลายเป็นคำที่ไม่มีความหมาย แต่เป็นการลดเซยความหมาย

เมื่อผู้วิจัยศึกษาคำว่า “ยัง” ในภาษาสมัยสุโขทัย ผลการศึกษาทำให้สรุปได้ว่ากระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” มีหลายลักษณะได้แก่ การเกิดความหมายทั่วไป (generalization) การคงเค้าความหมายเดิม (persistence) การที่ความหมายเดิมจางลง (bleaching) การขยายขอบเขตเชิงอุปลักษณ์ (metaphorical extension) การบังคับการปรากฏ (obligatorification) การวิเคราะห์ใหม่ (reanalysis)

กรณีการเกิดความหมายทั่วไป จรัสดาว อินทรทัศน์ (๒๕๓๙ : ๑๐๘) อธิบายไว้ว่า คือ “การที่คำซึ่งแต่เดิมมีความหมายที่เฉพาะเจาะจงได้มีการเพิ่มขยายให้มีความหมายทั่วไปมากขึ้น ทำให้คำๆ นั้นสามารถปรากฏในบริบทที่กว้างขึ้น โดยมีข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกับคำอื่นน้อยลง” กรณีคำว่า “ยัง” นั้นเห็นได้ชัดจากการที่ไปปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยา กล่าวคือเมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยาทำให้ไม่มีข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกับนามวลีอีก อรรถลักษณะเฉพาะถูกลดลง และยังเพิ่มลักษณะที่เน้นความหมายของคำกริยา คำว่า “ยัง” นี้สามารถปรากฏในบริบทที่กว้างขึ้น เป็นการเพิ่มขยายให้มีความหมายทั่วไปมากขึ้น

กรณีที่คำว่า “ยัง” เกิดการเพิ่มขยายให้มีความหมายทั่วไปยังคงมีเค้าความหมายเดิมที่เคยเป็นคำกริยา คงอยู่ในคำไวยากรณ์ จะเห็นได้จากเมื่อเป็นคำกริยา มีความหมายว่า มีชีวิตอยู่ มีอยู่ เมื่อกลายมา

เป็นคำช่วยหน้ากริยายังคงมีเค้าความหมายเดิมอยู่ คือ มีความหมายว่า คงอยู่ มีอยู่ คำว่า persistence เป็นคำที่ ฮอปเปอร์ กล่าวถึงไว้ในปี ๑๙๙๑ (Hopper, 1991 อ้างถึงใน ฮอปเปอร์ และทรอก็อต (Hopper and Traugott, 2003 : 96)) และจรัสดาว อินทรทัศน (๒๕๓๙:๑๑๒) เรียกว่าการคงเค้าความหมายเดิม

คำว่า “ยัง” เมื่อกลายจากคำกริยามาเป็นคำบุพบท พบว่าความหมายเดิมของคำนี้จางลง กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบความหมายของคำบุพบทกับคำกริยาแล้ว คำว่า “ยัง” ที่เป็นคำบุพบท สูญความหมาย มีชีวิตอยู่ มีอยู่ ไป เป็นลักษณะที่ความหมายเดิมจางลง แต่ก็เพิ่มความหมายใหม่เข้ามาคือมีความหมายว่า ลู่ หรือ ถึง

กรณีการขยายขอบเขตเชิงอุปลักษณ์ รุ่งอรุณ ทิมชุนทเถียร (๒๕๔๕ : ๑๗๓) อธิบายว่า “เป็นกระบวนการที่ทำให้ความหมายของคำเดิมเปลี่ยนแปลงไปซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงโดยข้ามมิติจากโลกแห่งรูปธรรมไปสู่โลกแห่งนามธรรม” ไฮเนและคณะ (Heine et al อ้างถึงในจรัสดาว อินทรทัศน, ๒๕๓๙: ๑๑๗-๑๑๘ และรุ่งอรุณ ทิมชุนทเถียร ,๒๕๔๕: ๑๗๓) ให้ความหมายของอุปลักษณ์สรุปได้ว่าเป็นมโนทัศน์ของมนุษย์ที่ถูกเปรียบในรูปของสิ่งอื่น โดยเป็นการถ่ายโอนความหมายจากความหมายพื้นฐานที่เป็นรูปธรรมและอยู่ใกล้ตัวมนุษย์ ไปสู่ความหมายนามธรรม และอยู่ไกลตัวมนุษย์ดังนี้ มนุษย์ (person) > วัตถุ (object) > กิจกรรม (activity/ process) > พื้นที่ (space) > เวลา (time) > คุณสมบัติ หรือลักษณะนามธรรม (quality)

กระบวนการนี้สามารถนำมาอธิบายคำว่า “ยัง” ได้ว่า คำว่า “ยัง” เมื่อเป็นคำสรรคกริยาแสดงความสัมพันธ์กับ [+ มนุษย์] คือ “ที่ถู” หรือเมื่อเป็นคำอกรรมกริยา เช่น “เจ้าศรีศรัทธาราชจุฬามณี” ซึ่งเป็นรูปธรรม หรือเมื่อเป็นคำอกรรมกริยามีที่แสดงความสัมพันธ์กับ “ชนมาพิธิเรกคนนี้ ศาสนาพระเป็นเจ้า” ซึ่งมีลักษณะเป็น [±รูปธรรมหรือนามธรรม] ด้วยกรณีที่เป็นคำบุพบทแสดงความสัมพันธ์กับ [+ พื้นที่] เช่น “โรง(ข้าง) ที่อยู่” กรณีที่เป็นคำช่วยหน้ากริยา เช่น “ยังมี” “ยังยินดี” แสดงความสัมพันธ์กับ [+คุณสมบัติ] ผลการศึกษาคำว่า “ยัง” นี้สรุปได้ว่ากรณีการขยายขอบเขตเชิงอุปลักษณ์ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยข้ามมิติจากโลกแห่งรูปธรรมไปสู่โลกแห่งนามธรรม โดยเป็นการถ่ายโอนความหมายจากความหมายพื้นฐานที่เป็นรูปธรรมและอยู่ใกล้ตัวมนุษย์ ไปสู่ความหมายนามธรรมและอยู่ไกลตัวมนุษย์ เช่น นามธรรม พื้นที่ คุณสมบัติ และมีได้เป็นไปตามลำดับ เพราะอาจข้ามขอบเขตมโนทัศน์ได้

กรณีการบังคับการปรากฏ ผู้วิจัยมีแนวความคิดเช่นเดียวกับ จรัสดาว อินทรทัศน (๒๕๓๙ : ๑๒๖) ที่ว่า คำที่มีการกลายเป็นคำไวยากรณ์จะมีการปรากฏในบริบทที่จำกัด และมีตำแหน่งเฉพาะหรือตายตัวในบริบท ลักษณะการบังคับการปรากฏ คือ ลักษณะที่คำนั้นสูญเสียความสามารถในการปรากฏได้หลายบริบทเมื่อเป็นคำหลัก เช่น คำกริยา แต่จะต้องปรากฏในบริบทที่ตายตัวเพียงบริบทเดียวเมื่อกลายเป็นคำไวยากรณ์ เช่น คำบุพบท เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าในข้อมูลสมัยสุโขทัย คำว่า “ยัง”

ที่กลายเป็นคำไวยากรณ์มีลักษณะการบังคับการปรากฏ ดังนี้

กรณีคำว่า “ยัง” เป็นคำกริยา มีการบังคับการปรากฏที่นำหน้านามวลีที่เป็นกรรม หรือ
บุพบทวลี มีตัวอย่างดังนี้

ลักษณะที่ ๑ “ประธาน + คำว่า “ยัง” เป็นคำกริยา (สกรรมกริยา) + นามวลีที่เป็นกรรม”
ตัวอย่าง “๐ ยัง ฟีกู” (จารึกหลักที่ ๑ จารึกพ่อขุนรามคำแหงด้านที่๑บรรทัดที่๑๖)

ลักษณะที่ ๒ “ประธาน + คำว่า “ยัง” เป็นคำกริยา (อกรรมกริยา) + บุพบทวลี”
ตัวอย่าง “วันนั้นชนมาพิธิเรากันนี้ยังในร้อยปีเลย” (จารึกนครชุมด้านที่๑บรรทัดที่๑๕-๑๖)

กรณีคำว่า “ยัง” เป็นคำบุพบท มีการบังคับการปรากฏที่ตามหลังคำกริยาและนำหน้านามวลี
บอกจุดหมาย มีตัวอย่างดังนี้

“ประธาน + คำกริยา (คำหลังกริยา) + คำบุพบท + นามวลีบอกจุดหมาย”

ตัวอย่าง “คราที่นั้นจึงพระมหาจักรพรรดิราชท่านนั้น จึงเสด็จไปยังโรงแลทอดพระเนตรดูช้าง ๆ นั้นงาม
นักหนา” (ไตรภูมิพระร่วงหน้า๑๒๘)

กรณีคำว่า “ยัง” เป็นคำช่วยหน้ากริยา มีการบังคับการปรากฏที่นำหน้าคำกริยาเสมอ
มีตัวอย่างดังนี้

“(ประธาน) + คำช่วยหน้ากริยา + คำกริยา (สกรรมกริยา) + นามวลีที่เป็นกรรม”

ตัวอย่าง “แลท้าวพระญาทั้งหลายผู้นั้นเขายังยินดีด้วยพระญามหาจักรพรรดิราชนั้นบ้างหรือว่าเขาบมิได้
ยินดี” (ไตรภูมิพระร่วงหน้า๑๑๘)

“เมื่อแลงจกรแก้วนั้นเหาะขึ้นมาแลยังมีพันทองพระมหาสมุทรตั้งนั้น”

(ไตรภูมิพระร่วงหน้า๙๘)

กรณีการวิเคราะห์ใหม่ จรัสดาว อินทรทัศน(๒๕๓๙ : ๑๒๙) ให้คำจำกัดความว่า “การที่คำ
ซึ่งแต่เดิมมีฐานะเป็นหน่วยองค์ประกอบ (constituent) หน่วยหนึ่ง เพิ่มฐานะไปเป็นหน่วยองค์ประกอบ
หน่วยอื่น หรือกลายเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยองค์ประกอบหน่วยอื่น ทำให้หน้าที่ทางวากยสัมพันธ์ของ
คำนั้น ๆ เปลี่ยนไปจากเดิม จากตัวอย่างข้อมูลในสมัยสุโขทัยที่ได้กล่าวไปนั้นพบว่าคำว่า “ยัง” ที่มี
รูปเดียวกับคำกริยา เป็นคำที่ผ่านการวิเคราะห์ใหม่จากการเป็นหน่วยองค์ประกอบหน่วยหนึ่ง เพิ่มฐานะ
ไปเป็นหน่วยองค์ประกอบหน่วยอื่น หรือกลายเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยองค์ประกอบหน่วยอื่น ทำให้
หน้าที่ทางวากยสัมพันธ์ของคำเปลี่ยนไปจากเดิม

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยพบว่าข้อมูลคำว่า “ยัง” จากจารึกในสมัยสุโขทัย และไตรภูมิพระร่วงเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ คำว่า “ยัง” เดิมเป็นคำบอกเนื้อความ มีการกลายเป็นคำไวยากรณ์ คือ กลายเป็นคำบุพบท และคำช่วยหน้ากริยา ตั้งแต่ในสมัยสุโขทัย สามารถพิสูจน์ได้ด้วยเกณฑ์การปรากฏ ในบริบททั้งทางวากยสัมพันธ์และทางอรรถศาสตร์ และสามารถอธิบายกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ได้

รายการอ้างอิง

- จรัสดาว อินทรทัศน์. ๒๕๓๙. กระบวนการที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทในภาษาไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารึกสมัยสุโขทัย. ๒๕๒๗. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- ไตรภูมิพระร่วงหรือไตรภูมิภค. ๒๕๔๓. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ: บรรณาการ.
- นันทริยา ลำเจียกเทศ. ๒๕๓๙. คำไวยากรณ์ที่กลายมาจากคำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชในภาษาไทยล้านนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพทยา มีสัตย์. ๒๕๕๐. การศึกษาคำช่วยหน้ากริยาที่กลายมาจากคำกริยาในภาษาไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยาใจ ชูวิชา. ๒๕๓๖. ความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งอรุณ ทีฆชุนทเถียร. ๒๕๔๕. อนิยมสรรพนามและปัจจุจาสรรพนาม : การศึกษาเชิงประวัติ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. ๒๕๒๔. โครงสร้างของภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Hopper, Paul J. and Traugott, Elizabeth Closs. 2003. Grammaticalization. Second edition.
Cambridge University Press.
- Kullavanijaya, Pranee. 2002. “A Historical Study of /thii/ in Thai.” in The Tai-Kadai Languages. London: Routledge Press.